

Guía Docente				
Datos Identificativos				2018/19
Asignatura (*)	Psicoloxía da Educación	Código	652711704	
Titulación				
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
1º e 2º Ciclo	1º cuatrimestre	Primeiro Segundo	Optativa	4
Idioma				
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Psicoloxía			
Coordinación		Correo electrónico		
Profesorado		Correo electrónico		
Web				
Descrición xeral				

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Competencia 1: Demostrar o seu coñecemento acerca da psicoloxía educativa e a súa relación para coa práctica educativa. Unidades de competencia: a) comunicar de forma coherente o coñecemento psicoeducativo en relación coa práctica educativa de ensinar e aprender. b) Plantexala información contemporánea da psicoloxía educativa en relación co ámbito educativo. c) Facilita a comprensión dos contidos da psicoloxía educativa e o seu lugar entre as ciencias da educación e o seu contexto social.	A1		
	A3		
	A5		
	A10		
	A11		
	A12		
	A19		
	A23		
Competencia 2: Diseñar un programa de asesoramento, apoio, atención e intervención psicoeducativa. Unidades de competencia: a) Ser capaces de organizar o feito psicoeducativo en función do seu deseño. b) Redactar obxectivos, contidos, metodoloxía e avaliación do programa psicoeducativo así como do informe de avaliación. c) Establecer recursos, adecuar perspectivas teóricas e a súa adecuación ós contextos de apoio/atención/intervención. d) Estimular hábitos de reflexión así como a procedencia da toma de decisións psicoeducativas con respecto ás prácticas e a realidade social onde se desenvolven.	A1	B1	
	A2	B2	
	A14	B9	
	A17	B12	
	A19	B13	
	A21	B14	
		B15	
		B17	
Competencia 3: Desenvolver actitudes e comportamentos autónomos, basados en argumentos razonados acerca do traballo e que permitan un marxe de autodeterminación profesional. Unidades de competencia: 1. Valorar a natureza complexa da teoría e a súa función para coa práctica do proceso de ensino e aprendizaxe 2. Desenvolver hábitos de traballo intelectual reflexivo para coa práctica profesional da psicoloxía educativa no ámbito das ciencias sociais. 3. Promover melloras nos plantexamentos persoais acerca do plantexamento do propio traballo e valoración da experiencia intere multidisciplinar do traballo psicoeducativo.		B6	C1
		B8	C3
		B9	C5
		B11	
		B13	
		B16	
		B18	

Competencia 4: Desenvolver estratexias e hábitos de millora profesional formativa e continua no ámbito da psicoloxía e a práctica educativa.	B13	C2
Unidades de competencia:	B14	C4
1. Desenvolver un plan de apoio en función do contexto específico e dos elementos que formen parte del.		C5
2. Cuestionarse acerca do carácter globalizador da práctica psicoeducativa e a importancia dos apoios para os contextos de atención.		C6
3. Adecuarse á actuación e interaccións complexas entre os participantes da intervención psicoeducativa así como os factores persoais relacionados con éstos.		C7
4. Redactar e facilitar o informe psicoeducativo de forma que posibilite unha avaliación para a millora da práctica profesional e na atención de calidade e ética que debe dirixila.		C8

Contidos	
Temas	Subtemas
Primeira Parte: Psicoloxía da educación e práctica psicopedagóxica. Tema 1. Contexto e desenvolvemento da asignatura. Segunda Parte: Variables persoais e práctica educativa escolar. Tema 2: Desenvolvemento cognitivo e aprendizaxe escolar: as súas diferentes concepcións. Tema 3: Os componentes afectivos e a aprendizaxe escolar Tema 4: As diferencias individuais e o seu tratamento educativo. educativas. Terceira Parte: O proceso de ensinar e aprender. Tema 5: O Proceso educativo: a educación formal e informal. Tema 6: A aprendizaxe constructivista: actividade, acción e interacción como orixe da aprendizaxe escolar Cuarta Parte: Os contextos de aprendizaxe e o desenvolvemento de apoios e atención educativa. Tema 7: O sociocomunitario e a aprendizaxe escolar: . Tema 8: A inclusión educativa: contextos de aprendizaxe e de ensino. Tema 9: Autodeterminación e calidade de vida. Prácticas. No seu momento presentarase o programa de prácticas que serán realizadas na clase, asesoradas e dirixidas polo profesor.	1.1 Definición de obxectivos e contidos a desenvolver ó longo da asignatura así como da metodoloxía a seguir, os criterios de avaliación da aprendizaxe. 1.2. Psicoloxía, psicoloxía educativa e educación. Consideración para coa práctica educativa da psicoloxía educativa. A concepción constructivista como instrumento para a análise das prácticas educativas escolares. 2.1. Desenvolvemento cognitivo e aprendizaxe escolar. 2.2. Cultura, escolarización e cambeo cognitivo. A educación escolar e a modificabilidade cognitiva. Conclusións e implicacións educativas. 3.1. O papel afectivo na atribución do sentido e significado da aprendizaxe escolar. 3.2. Función. motivo e necesidade como principios na aprendizaxe escolar e o desenvolvemento persoal. 4.1. Conceptualización de diferencias individuais. O ensino adaptativo e a aprendizaxe de significados. 4.2. Entorno e aprendizaxe inclusivo. 4.3. As diferencias e a súa contemplación na aprendizaxe escolar e o desenvolvemento persoal. 4.4. Os programas de desenvolvemento persoal. 5.1. Características do marco sociocultural no proceso educativo. 5.2. Carácter sistémico e constructivista da educación escolar. 6.1. Saber ensinar-saber aprender. O proceso de ensino e aprendizaxe: características e funcións. 7..1. Características, funcións, Técnicas de intervención. O Deseño dun Programa de Intervención Psicopedagóxica sociocomunitaria. 7.2. Contextos de aprendizaxe e inclusión. Os principios de normalización e desenvolvemento 8.1. Inclusión e integración. Os contextos de inclusión. 8.2. Aprender nun mundo de todos/as e para todos/as 9.1. Calidade de servizos e calidade de vida: un mundo para todos e todas. 9.2. Ética profesional e calidade profesional: o profesional que queremos.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais

Aprendizaxe colaborativa	A1 A2 A5 B2 B6 B8 C1 C2 C3	6	36	42
Actividades iniciais	A3 A12 A21 B1 B12 B14 B16 C7 C8	6	0	6
Estudo de casos	A10 A11 A14 B9 B11 B13 C4 C5	3	18	21
Seminario	A17 A19 B15 B17	3	18	21
Solución de problemas	A23 B18 C6	4	0	4
Atención personalizada		6	0	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Aprendizaxe colaborativa	implica o desenvolvemento de traballos en grupo onde solicitar axuda, aportar coñecemento e dilucidar axudas e apoios para aprender
Actividades iniciais	presentación do plan de traballo así como a iniciación nos temas no marco da asignatura así como avaliando os coñecementos previos e os marcos de desenvolvemento/aprendizaxe para os alumnos
Estudo de casos	En cada tema se plantexarán casos sobre os supostos teóricos sobre os que discutir e analizar a realidade e plantexar pensamentos, razonamento, avaliación para a millora do traballo individual e de grupo
Seminario	O traballo en equipo, o debate, a xeneración de ideas e plantexamentos xurdirá no caso en que se discuta e plantexe o que se necesita para cada caso así como a posta en práctica as propias teorías e modelos educativos e psicolóxicos
Solución de problemas	Buscarase o plantexamento de problemas no que se analice e entrene a práctica de solucións facendo fincapé na realidade distinta e diversa e a adecuación a cada caso particular e singular

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Aprendizaxe colaborativa	Será importante partir do carácter multidisciplinar e inter da futura profesión onde buscar solucións conxuntas adecuadas ao contexto de cada persoa co obxecto de buscar solucións e atender ás demanda concretas. Para elo as actividades iniciais incidirán en centrar o debate e traballo así como o de propoñer casos, estudar e analizar cada realidade singular así como o de establecer dinámicas intersuxetos que axuden a aprender, canalicen a aprendizaxe de coñecementos e posibliten o máximo desenvolvemento
Actividades iniciais	
Estudo de casos	
Seminario	
Solución de problemas	

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Estudo de casos	A10 A11 A14 B9 B11 B13 C4 C5	Tratarase de propor casos concretos sobre os que vertebrar axudas e atención psicoeducativa, plantexando axudas e apoios en cada caso e fomentando o hábito de pedir axuda e a a avaliación para a millora	33
Seminario	A17 A19 B15 B17	Fomentarase o traballo en equipo onde a axuda e apoio fomenten a aprendizaxe interindividual e favoreza a interacción para aprendizaxe e coñecemento. Avaliarase a intención, as ganas de compartir, as axudas e o esforzo individual no grupo	34
Solución de problemas	A23 B18 C6	Tratarase de plantexar problemas o mais reais posible nos que adaptar o grado de coñecemento así como de creatividade no día a día co obxecto de posibilitar coñecemento e actividade individual na procura del	33
Outros			

Observacións avaliación

Fontes de información

Bibliografía básica

Bibliografía básica: Tema 1 Baña, M. (2000): La psicología educativa aplicada a la educación. Santiago: Tórculo. Pp.: 41-72. C.Coll (1996) la concepción constructivista como instrumento de análisis de las prácticas educativas escolares. En C.Coll (comp.) Psicología de la instrucción: la enseñanza y el aprendizaje en la educación secundaria. Barcelona: Horsori. Tema 2 Baña, M. (2000): La psicología educativa aplicada a la educación. Santiago: Tórculo. Pp.: 77-92. Miras, M. (1991): Educación y desarrollo. Infancia y aprendizaje, 54. Feuerstein, R. (1994): La teoría de la modificabilidad cognitiva: Un modelo de evaluación y entrenamiento en los procesos de inteligencia. En J.Beltrán (comp.): Intervención psicopedagógica. Madrid: Pirámide. Tema 3: Baña, M. (2000): La psicología educativa aplicada a la educación. Santiago: Tórculo. Pp.: 93-124. Mujina, M. (1993): Psicología de la edad Preescolar. Madrid: Visor. pp.: 139-167. Tema 4 Baña, M. (2000): La psicología educativa aplicada a la educación. Santiago: Tórculo. Pp.: 111-122. Coe, C. e Miras, M. (1991): Características individuales y condiciones para el aprendizaje: la búsqueda de interacciones. En C.Coll, A. Marchesi e J. Palacios: Psicología de la educación. Madrid: Alianza Editorial. Tema 5: Scribner, S e Cole, M. (1982): Consecuencias cognitivas de la educación formal e informal. Infancia y aprendizaje, 17, 3-18. Solé, I. (1993): Bases psicopedagógicas de la práctica educativa. En T. Mauri e outros (comps): El currículum en el centro educativo. Barcelona: Horsori. Tema 6 Baña, M. (1987): O suxeito-alumno: implicacións para a aprendizaxe escolar. Documento interno. A Coruña: Psicología Evolutiva. Moreno, M. e Sastre, G. (1982): Descubrimiento y construcción de conocimientos. Barcelona: GEdisa. Novak, J. (1979): Teoría y práctica de la educación. Madrid: Narcea. pp.: 63-88. Baña N. (1995) La teoría de la elaboración o como organizar los contenidos en la enseñanza en base a su secuencia lógica. Doc. Interno. A Coruña: Departamento de Psicología Evolutiva. Tema 7: Baña, M. (1989): Bases psicopedagógicas de los objetivos y contenidos educativos. A Coruña: Departamento de Psicología Evolutiva. Coll, C. (1987): Psicología y currículum. Barcelona: Laia. pp.: 111-123. Tema 8: Baña, M. (2001) La intervención psicopedagógica socio-comunitaria. En M.Baña(ed.): la intervención psicopedagógica: conceptos y aspectos generales. A Coruña: Servicio de imprenta da Universidade da Coruña. Lesta, E. (2002): Un modelo de intervención comunitaria. En M.Baña, Balsas y Durán (eds.): La intervención psicopedagógica: experiencias prácticas. A Coruña: Belen. Tema 8 Staimback, W e Staimback, S: Aulas inclusivas. Madrid: Narcea. pp.: 21-34. Echeita, G. (2006): Educación para la inclusión. Madrid: Morata. pp.: 109-141. García, E. (2007): O centro ordinario como resposta. En Educar con retos. Lugo: Consellería de Educación. Tema 9: Wenmeyer, M. (2006) Factores intraindividuales y medioambientales que afectan a la autodeterminación. En M Verdugo e F.Jordán (coords.): Rompiendo inercias. Claves para avanzar. Salamanca: Amarú. Van Loon, J. (2006): Apoyos en la práctica de Ardüin. En M Verdugo e F.Jordán (coords.): Rompiendo inercias. Claves para avanzar. Salamanca: Amarú.

Bibliografía complementaria	MANUAIS, TEXTOS E COMPILACIÓNS XERAIS Araujo, J.B. y Chadwick, C. B. (1993). Tecnología educacional. Teorías de instrucción. Barcelona, España: Paidós BAÑA, M. (2001): La psicología educativa aplicada a la educación. Santiago: Tórculo. Bruner, J.S. (1978). El Proceso Mental en el Aprendizaje. Madrid, España: Narcea, S.A. de Ediciones. Delval, J. (2002). Tesis sobre el Constructivismo. En L. Hirschfeld y S. Gelman (Comp.), Cartografía de la mente (pp. 15-33). Barcelona: Gedisa. BELTRAN, J. e outros/as (1992): Psicología de la educación. Madrid: EUDEMA (2ª reimp.). BELTRAN, J. e BUENO, J.A. (Eds.) (1995): Psicología de la educación. Barcelona: Marcombo. BUENO, J.A. e CASTANEDO, C. (Coords.) (2001): Psicología de la educación aplicada. Madrid: CCS (2ª ed.) COLL, C. (1985): Psicología Genética y aprendizaje escolar. Madrid: Siglo XXI COLL, C. (1995): Aprendizaje escolar y construcción del conocimiento. Barcelona: Paidós. COLL, C., PALACIOS, J. e MARCHESI, A. (Comps.) (1990): Desarrollo psicológico y educación, II. Psicología de la educación. Madrid: Alianza Psicológica. COLL, C., PALACIOS, J. e MARCHESI, A. (Comps.) (2001): Desarrollo psicológico y educación. II. Psicología de la educación escolar. Madrid: Alianza. Psicología y Educación (1ª ed. renovada). GONZÁLEZ PIENDA, J.A. e outros (Coords.) (2002): Manual de psicología de la educación. Madrid: Pirámide. GOOD, T.H.L. e BROPHY, J. (1996): Psicología educativa contemporánea. Madrid: McGraw Hill (5ª e.). HENSON, K.T. e ELLER, B.F. (2000): Psicología educativa para la enseñanza eficaz. México: International Thompson Editores. SAMPASCUAL, G. (2001): Psicología de la educación. Madrid: UNED. SAMPASCUAL, G. (2002): Psicología del desarrollo y de la educación. Vol. II: Psicología de la educación. Madrid: UNED. SANTROCK, J.W. (2001): Psicología de la educación. México: McGraw Hill. SPRINTHALL, N.A., SPRINTHALL, R.C. e OJA, S.N. (1996): Psicología de la educación. Madrid: McGraw Hill (6ª Ed.) TRIANES, M.V. (Coord.) (1996): Psicología de la educación para profesores. Madrid: Pirámide (Biblioteca Eudema). TRIANES, M.V. e GALLARDO, J.A. (Coords) (1998): Psicología de la educación y del desarrollo. Madrid: Pirámide. TRIANES, M.V. e GALLARDO, J.A. (Coords) (2004): Psicología de la educación y del desarrollo en contextos escolares. Madrid: Pirámide. VYGOTSKI, L. (1976): El desarrollo de los procesos psicológicos superiores. Barcelona: Crítica. Vielma, E.V. y Salas, M.L. (2000). Aportes de las teorías de Vygotsky, Piaget, Bandura y Bruner. Educere, 9, 30-37. Wertsch, J.V. (1988). Vygotsky y la formación social de la mente. Barcelona, España: Paidós WOOLFOLK, A. (1999): Psicología educativa. México: Prentice Hall (7ª ed.)

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías